

Euroopan
komissio

UNIONIN TILA
2018

Vahvempi Euroopan syyttäjänvirasto torjumaan terrorisimirikoksia

#SOTEU

12. syyskuuta 2018

”Euroopan unionin on oltava vahvempi myös terrorismin torjunnassa. Viimeisten kolmen vuoden aikana olemme saaneet aikaan todellista edistymistä, mutta meillä ei vielä ole keinoja toimia nopeasti, jos kyseessä on valtioiden rajat ylittävä terrorismin uhka. Minusta olisi myös syytä antaa uudelle Euroopan syyttäjänvirastolle tehtäväksi syytteeseenpano valtioiden rajat ylittävissä terrorisimirikoksissa.”

Jean-Claude Juncker, puhe unionin tilasta, 13. syyskuuta 2017

Turvallisuus on eurooppalaisten suurin huolenaihe. Komissio on kolmen viime vuoden aikana toteuttanut useita merkittäviä aloitteita, joilla on pyritty kiristämään turvallisuutta parantavaa lainsäädäntöä kaikkialla EU:ssa. Olemme estäneet terroristeja saamasta käsiinsä välineitä terrori-iskujen toteuttamiseksi, jakaneet tiedustelutietoa jäsenvaltioiden kesken, suojanneet eurooppalaisia verkossa ja parantaneet ulkorajojen valvontaa.

Koska turvallisuusuhat ylittävät yhä useammin valtioiden rajat, Euroopan on yhdistettävä resurssit terrorismin torjumiseksi entistä tehokkaammin. Vahvempi Euroopan syyttäjänvirasto auttaa varmistamaan, että yksikään terroristi tai muu rikollinen ei pääse karkuun.

Hajanaisten tutkimusten yhdistäminen

Nykyinen ongelma: Jihadistien terroristisolulla on jäseniä useissa EU-maissa. Terroristit eivät ole yhteydessä toisiinsa, ja ne saavat ohjeita ainoastaan salattujen viestien kautta. Kullakin solun jäsenellä on oma tehtävänsä, kuten väärennettyjen henkilötodistusten hankkiminen (maa A), kemiallisten aineiden ostaminen (maa B) jne. Sen sijaan operaation johtaja toimii jostakin kolmannelta maasta käsin.

Maan A viranomaiset havaitsevat, että kuvitteellisille henkilöille on laadittu väärennettyjä asiakirjoja, ja pidättävät epäillyn. Viranomaiset eivät kuitenkaan tiedä, että asiakirjat on laadittu terroristisolua varten, ja ne asettavat henkilön syytteeseen pelkästään asiakirjapetoksen takia.

Maan B viranomaiset tunnistavat solun jäsenen, joka on ostanut erittäin suuren määrän torjunta-aineita pommin valmistamiseksi. Viranomaiset pidättävät henkilön ja panevat hänet syytteeseen yksinäisenä terroristina, koska ne eivät ole tietoisia solun muista jäsenistä.

Kumpikin syyte johtaa tuomioon, mutta tuomiota ei kaikissa tapauksissa anneta terrorisimirikoksesta. Laajempi terroristiverkosto ja sen toiminta jäävät havaitsematta.

Vahvempi Euroopan syyttäjänvirasto voisi

- ✓ johtaa tutkimuksia ja syytetoimia EU:n tasolla ja varmistaa siten syytetoimien johdonmukaisuuden. Tämä olisi mahdollista valtuutettujen Euroopan syyttäjien verkoston ansiosta. Valtuutetut syyttäjät toimisivat kaikissa osallistuvissa EU-maissa yhdessä kansallisten viranomaisten kanssa;
- ✓ yhdistää toisiinsa liittyviä asioita ja nostaa niistä yhdistettyjä syytteitä;
- ✓ määrätä tutkintatoimia;
- ✓ varmistaa, että todisteet kerätään ajoissa.

Nopea tiedonvaihto

Nykyinen ongelma: Maan A viranomaiset käyttävät erityisiä tutkintamenetelmiä sellaista terroristisolua koskevassa terrorismiasianssa, jonka epäillään toimivan maissa A, B, C ja D.

Maan A viranomaiset haluavat suojata tietolähdettään ja varmistaa, että myös menetelmät, joiden avulla tiedot kerätään, pysyvät salattuina. Sen takia tietojen jakaminen maiden B, C ja D ja Eurojustin kanssa viivästyy (Eurojust on EU:n virasto, jonka tehtävänä on helpottaa yhteistyötä ja rikosoikeudellisten tutkimusten koordinoitua EU-maiden toimivaltaisten viranomaisten välillä).

Tämän seurauksena on olemassa suurempi riski siitä, että terrorismirikos toteutuu maissa B, C ja D ja että terroristit ehtivät sen jälkeen piiloutua.

Vahvempi Euroopan syyttäjänvirasto voisi

- ✓ kehottaa kansallisia viranomaisia keräämään enemmän tietoja ennakoivasti ja kohdennetusti;
- ✓ kehottaa kansallisia viranomaisia jakamaan tietoa Eurojustin ja Europolin kanssa;
- ✓ käsitellä arkaluonteisia ja luottamuksellisia tietoja. Euroopan syyttäjänvirasto varmistaisi erityisesti käyttämiensä tietojen täyden luottamuksellisuuden, joka koskisi myös tietojen keräämistä.

Koordinoitu rajat ylittävä tutkinta

Nykyinen ongelma: Maan A ja maan B viranomaiset ovat tietoisia maissaan toimivien kahden terroristisolun epäilyttävistä toimista. Solut näyttävät suunnittelevan yhteistä terrori-iskua maassa A.

Maan A viranomaiset päättävät tehdä kotietsintöjä, ja etsinnät suoritetaan poliisin avustuksella.

Maan B viranomaiset aikovat tehdä samanaikaisesti kotietsintöjä, mutta etsinnät viivästyvät joko erilaisten prioriteettien tai yksinkertaisesti resurssien puutteen takia, joten toisen solun jäsenet onnistuvat piiloutumaan.

Näin ollen vain osa ison verkon jäsenistä saadaan kiinni, ja terrori-iskun vaara on edelleen olemassa.

Vahvempi Euroopan syyttäjänvirasto voisi

- ✓ ohjata tutkimuksia keskitetysti useissa maissa. Euroopan syyttäjänvirasto voisi erityisesti kehottaa kansallisia viranomaisia koordinoimaan poliisien tutkimuksia esimerkiksi varojen jäädyttämiseksi ja takavarikoimiseksi nopeasti sekä pidätysmääräysten antamiseksi eri puolilla EU:ta;
- ✓ antaa kaikille asiaan osallistuville viranomaisille ajoissa tarvittavat tiedot;
- ✓ varmistaa terrorismirikosten johdonmukainen ja tehokas syytteesenpano ottaen huomioon kaikkien asiaan liittyvien EU-maiden ja koko EU:n edut;
- ✓ käsitellä toimivaltakysymyksiä objektiivisten kriteerien pohjalta. Tämä auttaisi päättämään, missä maassa asia olisi vietävä tuomioistuimeen.

ESIMERKKI mahdollisesta asiasta

Maassa A on käynnissä tutkinta, joka koskee **terrorismin rahoitusta**. Vaikka maan viranomaisilla on selkeitä viitteitä siitä, että kyseiset henkilöt rahoittavat terrorismia, niille jää epäselväksi, mihin rahoja lopulta käytetään.

Maassa B tutkitaan parhaillaan toimia, jotka katsotaan **terrori-iskun valmisteluksi**, mukaan lukien tarvikkeiden hankkiminen ns. likaisen pommin rakentamiseksi.

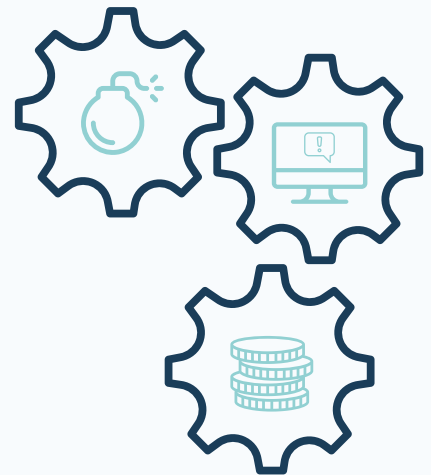
Maassa C on käynnissä tutkimus, joka kohdistuu **terrorisminpropagandaa** sisältävään verkkosivustoon. Viranomaiset epäilevät, että joitakin sivuston suljettuja osia käytetään terroristiryhmän jäsenten väliseen viestintään.

Yksikään näistä maista ei ole vielä pyytänyt Europolin tai Eurojustin tukea, koska ne pitävät tutkimuksia ensisijaisesti kansallisina.

Vasta silloin, kun asian tutkimiseen maassa A osallistuva valtuutettu Euroopan syyttäjä saattaa asian Euroopan syyttäjänviraston tietoon, **tapausten välinen yhteys paljastuu**: maassa A kerätyllä rahoituksella sponsoroidaan maassa B toimivaa ryhmää, joka yrittää valmistaa likaisen pommin. Ryhmien havaitaan olevan yhteydessä toisiinsa maassa C tutkinnan kohteena olevan verkkosivuston kautta.

Euroopan syyttäjänvirasto voi varmistaa, että tutkintatoimet, joita tarvitaan maassa C olevan verkkosivuston lokitietoihin pääsemiseksi, toteutetaan samaan aikaan kuin maassa A toimiva rahoitusryhmä ja maassa B oleva valmisteluryhmä pidätetään. Tällä tavalla niitä estetään tuhoamasta todisteita.

Kaikki terrorismista epäillyt voidaan ottaa kiinni samanaikaisesti, ja tutkinnan jatkotoimet voidaan koordinoita ja toteuttaa samasta virastosta käsin. Samalla voidaan varmistaa, ettei synny toimivaltaristiriitoja.

Julkaisutoimisto

Print ISBN 978-92-79-92320-3 doi:10.2775/765833 NA-01-18-840-FI-C
PDF ISBN 978-92-79-92329-6 doi:10.2775/452388 NA-01-18-840-FI-N